

Krejčová, Elena

Държава и общество

In: Krejčová, Elena. *Česko-bulharský a bulharsko-český tematický slovník : s úkoly na procvičování slovní zásoby : lexikální minimum ke státní závěrečné zkoušce*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 217-221

ISBN 978-80-210-6742-4; ISBN 978-80-210-6745-5 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130490>

Access Date: 27. 03. 2025

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

14. Държава и общество Stát a společnost

14.1. Държава, държавни институции Stát, státní instituce

ба́нка ž. banka

бюрокра́ция ž. byrokracie

вла́ст ž. moc: **държа́вна** ~ státní moc; **законода́телна** ~ zákonodárná moc; **изпълни́телна** ~ výkonná moc; **полити́ческа** ~ politická moc; **о́ргани на ~та** mocenské orgány

демокра́ция ž. demokracie

диктату́ра ž. diktatura

държа́ва ž. stát: **демократи́чна** ~ demokratický stát; **федерати́вна** ~ spolkový stát

държа́вен,-вна *adj.* státní: ~ **ге́рб** státní znak; ~**вно зна́ме** státní vlajka; **официа́лно ~вно посещение** státní návštěva; ~**вна терито́рия** státní území, území státu; ~**вна награ́да** státní cena, vyznamenání; ~ **и́зпит** státní zkouška; ~**вна сигу́рност** státní bezpečnost; ~ **бюджéт** státní rozpočet; ~ **дълг** státní dluh; ~**вно предпри́ятие** státní podnik; ~ **глава́** hlava státu

държа́вник *m.* státník

държа́вничество *s.* státnost

държа́вност ž. státnost

законода́тел *m.* zákonodárce

законода́телство *s.* zákonodárství

зна́ме *s.* vlajka

институ́ция ž. instituce: **нау́чни ~и** vědecké instituce, organizace; **култу́рни, просвѣтни, педагогически, спортни ~и** kulturní, osvětové, pedagogické, sportovní instituce

ко́декс *m.* zákoník: **гра́ждански процесуа́лен** ~ občanský zákoník; **наказате́лен** ~ trestní zákoník; ~ **на труда́** zákoník práce

конституция *ж.* ústava

конституционен,-нна *adj.* ústavní: ~**ни права** ústavní práva; ~ **съд** ústavní soud

легално *adv.* zákonně: **действам** ~ postupovat zákonně, podle zákona

министърство *s.* ministerstvo: ~ **на образованието** ministerstvo školství; ~ **на транспорта и съобщенията** ministerstvo dopravy a spojů; ~ **на правосъдието** ministerstvo spravedlnosti; ~ **на вътрешните работи** ministerstvo vnitra; ~ **на здравеопазването** ministerstvo zdravotnictví; ~ **на външните работи** ministerstvo zahraničních věcí

министър *m.* ministr: **заместник**-~ náměstek ministra; ~-**председател** *m.* premiér, předseda vlády

митница *ж.* celní úřad, celnice

митничар *m.* celník

митнически,-ска *adj.* celní: ~**ска декларация** celní prohlášení; ~**ска тарифа** celní tarif

монархия *ж.* monarchie: **конституционна** ~ konstituční monarchie

общински,-ска *adj.* obecní: ~ **терени** obecní pozemky; ~ **съвет** obecní úřad, radnice; obecní rada

парламент *m.* parlament

парламентарен,-рна *adj.* parlamentní: ~**рна система** parlamentní systém; ~ **репортер** parlamentní zpravodaj

полиция *ж.* policie: **Полиция на Чешката република** Policie České republiky; **пътна** ~ dopravní policie

правителство *s.* vláda: **служебно** ~ úřednická vláda

президент *m.* prezident

премиер *m.* premiér

сенат *m.* senát: **Сенат(ът)** (горната камара на Чешкия парламент) Senát Parlamentu ČR

служител *m.* úředník

служителка *ж.* úřednice

флаг *m.* vlajka: **национален** ~ státní vlajka

чиновник *m.* úředník

чиновничка *ж.* úřednice

14.2. Граждани Обčané

гражданин *m.* občan: **почетен** ~ čestný občan

граждански,-ска *adj.* občanský: ~ско общество občanská společnost

гражданство *s.* občanství: **почетно** ~ čestné občanství; **свидетелство за** ~ osvědčení o státním občanství

жител *m.* občan

земляк *m.* rodák

малцинство *s.* menšina: **етническо/народностно** ~ etnická/národnostní menšina

поданство *s.* občanství: **дам** ~ udělit státní občanství

препитание *s.* obživa

спазвам ,-аш *nedok.* dodržovat: ~ **законите** dodržovat zákony

съгражданин *m.* spoluobčan

сънародник *m.* krajan

съотечественник *m.* krajan, rodák

чужденец *m.* cizinec

14.3. Общество Společnost

гето *s.* ghetto

група *ž.* skupina: ~ **по интереси** zájmová skupina

движение *s.* hnutí: **скаутско** ~ skautské hnutí

кооперация *ž.* družstvo

колектив *m.* kolektiv: **трудо**в ~ pracovní kolektiv

колективен,-вна *adj.* kolektivní: ~вна **собственост** kolektivní vlastnictví

народ *m.* lid, národ

нация *ž.* národ

обществен,-ена *adj.* veřejný: ~но **мнение** veřejné mínění

общественост *ž.* veřejnost: **широка** ~ široká veřejnost

общество *s.* společnost: **гражданско** ~ občanská společnost

організація *ж.* organizace: ~ **с идеална цел** nezisková organizace; **професионална** ~ profesní organizace

представител *м.* zástupce

публичен,-чна *adj.* veřejný: ~**чна реч** veřejný projev

сдружение *с.* sdružení: **гражданско** ~ občanské sdružení

социален,-лна *adj.* sociální: ~ **политика** sociální politika

гълпа *ж.* zástup: ~/**и** (**от**) **демонстранти** zástup/y demonstrantů

фондация *ж.* nadace

цивилизация *ж.* civilizace

14.4. Политика, политически партии, избори Politika, politické strany, volby

глас *м.* hlas: **преброяване на** ~**овете** sčítání hlasů

гласоподавател *м.* volič

гласувам,-аш *nedok.* hlasovat: ~ **пряко** hlasovat přímo

избирател *м.* volič

избирателен,-лна *adj.* volební: ~**лна секция** volební místnost; ~ **район** volební obvod; ~**лна комисия** volební komise; ~**лна бюлетина** volební lístek; ~ **списък** seznam voličů

избори *jen mn.* volby: **преки** ~ přímé volby; ~ **за президент** volby prezidenta, prezidentské volby; **общински** ~ komunální, obecní volby; **първични** ~ primární volby

кампания *ж.* kampaň: **предизборна** ~ předvolební kampaň

кандидат *м.* kandidát

комисия *ж.* komise: **избирателна** ~ volební komise

малцинство *с.* menšina: **парламентарно** ~ parlamentní menšina

мандат *м.* mandát: ~ **на депутат** poslanecký mandát

мнозинство *с.* většina: **парламентарно** ~ parlamentní většina

политик *м.* politik

политика ž. politika

политически,-ска *adj.* politický

право s. právo: **избирателно** ~ volební právo

референдум s. referendum

система ž. systém: **избирателна** ~ volební systém

тур *m.* kolo: **втори** ~ **на изборите** druhé kolo voleb

урна ž. urna: **избирателна** ~ volební, hlasovací urna

участие *m.* účast: ~ **в изборите** volební účast